Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Viite: 2025 II LTAE (HE 58/2025 vp)

Vuoden 2025 toinen lisätalousarvioesitys

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle esitetään nimellisesti noin 214 miljoonan euron lisäystä vuoden 2025 toisessa lisätalousarvioesityksessä. Todellinen lisämäärärahan tarve on noin 10 miljoonaa euroa. Väyläverkon kehittämismomentille esitettävästä 198,8 miljoonan euron lisäyksestä 190 miljoonaa euroa on hallituksen investointiohjelman hankkeiden ja muiden hankkeiden määrärahojen aikaistamista ja 5 miljoonaa euroa lisätalousarviossa tuloutettavien CEF-tukien maksatusten osoittamista väylähankkeille. Lisäksi lisätalousarvioesitykseen sisältyy 8,1 miljoonaa euroa vuonna 2023 myönnettyjen määrärahojen uudelleenbudjetointeja niiden käyttöajan pidentämiseksi.

Perusväylänpidon momentille 31.10.20 esitetään noin 5,4 miljoonan euron lisäystä, josta 4,8 miljoonaa euroa aiheutuu hallituksen investointiohjelmasta rahoitettavista maantien 357 (Hurukselantie, Kotka) kiireellisistä parantamistoimenpiteistä liittyen Easpring Finland New Materials Oy:n akkumateriaalitehdasinvestointiin. Liikenneinfrastruktuuritarpeet kohdistuvat pääosin erikoiskuljetusreitteihin ja liikenneturvallisuuden parantamiseen. 576 000 euron lisäys aiheutuu VR-Yhtymä Oyj:ltä Väyläviraston omistukseen vuonna 2024 siirtyneistä raiteista, joista Väylävirasto on maksanut raiteiden kauppahinnan 2 450 000 euroa perusväylänpidosta vuoden 2024 lopulla ja tulouttanut raiteiden kuntopuutteista johtuvan myyntihinnan hyvityksen 576 000 euroa hallinnonalan sekalaisiin tuloihin momentille 12.31.10. Määrärahan lisäyksellä siirretään valtiolle tuloutettu kauppahinnan hyvitys ratojen kunnossapidon käyttöön.

Perusväylänpidon momentille esitetään 220 miljoonan euron jäänmurtopalveluiden sopimusvaltuutta, jolla turvataan talvimerenkulun edellytykset myös mahdollisista kovista jäätalvista aiheutuva suurempi operointitarve sekä indeksikorotukset huomioiden. Sopimukset sisältävät jäänmurtopalvelun hankkimisen A-, B- ja C-jäänmurtajien osalta uudella sopimuskaudella 1.10.2025-15.6.2028. Vuoden 2024 toisessa lisätalousarviossa Varsinais-Suomen ELY-keskukselle myönnetty maantielauttaliikenteen palvelusopimuksia koskeva 1,45 miljardin euron valtuus esitetään puolestaan uusittavaksi. Valtuuden käyttäminen on viivästynyt, koska siihen liittyvästä hankintapäätöksestä on valitettu markkinaoikeuteen. Edellä todetuista valtuuksista ei aiheudu lisämäärärahatarvetta.

Perusväylänpidon momentin päätösosan perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Väyläviraston hallinnassa olevan kulttuuriperintöön kuuluvan omaisuuden ylläpidosta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä kattamaan irtaimelle omaisuudelle tai henkilöille koituneiden vahinkojen kustannuksia tilanteessa, jossa Väyläviraston tai ELY-keskuksen sopimusurakoitsija ei ole saanut vakuutuksia toimintaansa. Jälkimmäinen perustelujen täydennys liittyy Saimaan kanavan vuokra-alueella tapahtuvien vahinkojen korvaamiseen. Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että nettobudjetoinnissa otetaan huomioon myös yhteistoiminnan

kustannusten korvaukset sekä sellaiset muut tulot, joista on syntynyt perusväylänpitoon vastaava meno. Yhteistoiminnan kustannusten korvauksia voi syntyä esimerkiksi tilanteissa, joissa Väylävirasto tekee yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa.

Väyläverkon kehittämismomentille 31.10.77 esitetään 198,8 miljoonan euron lisäystä, joka koostuu hallituksen investointiohjelmasta tehtävistä lisäyksistä, investointiohjelman hankkeiden ja muiden hankkeiden määrärahojen aikaistamisesta sekä momentille 12.31.10 tuloutettavista CEF-tukihankkeiden maksatuksista. Lisäyksestä 190 miljoonaa euroa on hallituksen investointiohjelman hankkeiden ja muiden hankkeiden määrärahojen aikaistuksia vuosilta 2026 ja 2027 vuodelle 2025 siten, että yhteensä 90 miljoonaa euroa kohdistuu hallituksen investointiohjelman hankkeille (Mt 180 Kurkela-Kuusisto, E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustassa, Vt 4 Palokan kohta Jyväskylä ja Turun satamaradan siirto) ja 100 miljoonaa euroa muille hankkeille (Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisääminen 2. vaihe, Espoon kaupunkirata ja Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe). Lisäyksestä 5 miljoonaa euroa perustuu momentille 12.31.10 tuloutettaviin CEF-tukien maksatuksiin uudelle aloitettavalle hankkeelle Inkoon meriväylän parantaminen.

Väyläverkon kehittämismomentille esitetty varsinainen määrärahalisäys on 3,8 miljoonaa euroa, josta 3,5 miljoonaa euroa hallituksen investointiohjelmasta rahoitettaviin uusiin väylähankkeisiin Vt 27 Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta, Eurooppalaisen raideleveyden ratayhteyksien suunnittelu Tornio—Haaparanta—Kemi, Kt 67 ja Vt 19 Kivisaari—Atria ja Vt 25 osuus Meltola—Mustio sekä 0,3 miljoonaa euroa valtuuden korotuksesta aiheutuvana vuoden 2025 lisämäärärahana hankkeelle Savonrata välillä Kouvola—Kuopio nopeuden ja kapasiteetin noston suunnittelu.

Viiden uuden aloitettavan hankkeen osalta esitetään Väylävirastolle sopimusvaltuuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja yhteensä enintään 67 miljoonaa euroa.

Väyläverkon kehittämismomentille esitetään valtuuden korotusta kolmelle käynnissä olevalle väylähankkeelle. Hankkeelle Kt 68 Edsevö—Pietarsaari esitetään kustannusarvion tarkentumisesta aiheutuvaa 2 miljoonan euron valtuuden korotusta 9,5 miljoonaan euroon. Valtuuden korotusta vastaava lisämäärärahan tarve ajoittuu vuodelle 2026. Hankkeelle Tampereen henkilöratapiha esitetään suunnittelun myötä päivittyneestä kustannusarviosta aiheutuvaa 20 miljoonan euron valtuuden korotusta 183 miljoonaan euroon. Korotusta vastaava lisämäärärahan tarve ajoittuu vuosille 2027–2030. Savonradan hankkeen valtuutta esitetään korotettavaksi suunnitelmalaajuuden muutoksen vuoksi 1,2 miljoonalla eurolla 4,2 miljoonaan euroon. Valtuuden korotusta vastaavasta lisämäärärahatarpeesta 300 000 euroa ajoittuu vuodelle 2025 ja loput tuleville vuosille.

Espoon kaupunkiratahankkeelle esitetään valtuuden käyttöä koskevan ehdon päivittämistä siten, että vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa myönnetystä 178,5 miljoonan euron valtuudesta 41 miljoonan euron valtuuden käytön edellytyksenä on, että Espoon kaupunki jatkaa kaavoitustyötä sekä Kirkkonummen kunta on päättänyt Rantaradan varrelle kaavoitettavan lähijunaliikenteen varikon kaavoituksen aloittamisesta vuoden 2025 loppuun mennessä.

Virastojen toimintamenomomenteille esitetään valtion virka- ja työehtosopimuksen mukaiset palkkausten tarkistukset. Liikenne- ja viestintäviraston

toimintamenomomentilla on huomioitu vähennyksenä 150 000 euron siirto momentille 31.20.21 julkisesti tuettuja kuljetuksia koskevan tiedon keräämiseen liittyvän rajapintojen toteutusta koskevaan valtionavustukseen. Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 33/2025 vp).

Lisäksi hallinnonalan esitys sisältää vuoden 2023 talousarviossa myönnettyjen määrärahojen uudelleenbudjetointeja määrärahojen käyttöajan pidentämiseksi. Momentille 31.10.30 esitetään uudelleenbudjetoitavaksi yhteensä 4,6 miljoonaa euroa raideliikenteen hankkeisiin Lähijunaliikennealueen varikot, Viikki—Malmi pikaraitiotie ja Turun raitiotie. Momentille 31.10.31 esitetään 3,5 miljoonan euron määrärahan uudelleenbudjetointi kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ja kuntien joukkoliikennehankkeisiin.